

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat İŞIKHAN tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Çalışmanın karşılığı yoksulluk olmamalıdır.

Bir insan sabahın erken saatlerinde evinden çıkıyor, gün boyunca çalışıyor, üretiyor, alın teri döküyor ve ay sonunda aldığı ücret ailesinin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetmiyorsa burada yalnızca ücret seviyesinden değil, emeğin ekonomik sistem içerisindeki değerinden söz etmek gerekir.

2026 yılı için net asgari ücret 28.075,50 TL olarak belirlenmiştir.

Ancak mesele yalnızca bu rakam değildir.

Asıl mesele o rakamla kaç kilo et alınabildiği, kaç aylık kira ödenebildiği, çocuğun okul masrafının karşılanıp karşılanamadığı, doğal gaz faturasından sonra mutfığa ne kadar para kaldığıdır.

Asgari ücretin adı "asgari"dir.

Fakat Türkiye'de giderek milyonlarca çalışan için standart ücrete dönüşmektedir.

Eğer çalışanların büyük bölümü asgari ücret veya asgari ücrete yakın ücretlerle çalışıyorsa sorun yalnızca asgari ücretin miktarı değildir; ücret sisteminin tamamında ciddi bir sıkışma vardır.

Çalışan yoksulluğu, bir ülke için en ağır ekonomik çelişkilerden biridir.

Çünkü yoksulluk artık yalnızca işsizliğin sonucu olmaktan çıkmış, çalışan insanın da gerçeği hâline gelmiştir.

Bir baba tam zamanlı çalışmasına rağmen çocuğunun temel ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa;

Bir anne maaşıyla hem kirayı hem mutfak masrafını ödeyemiyorsa;

İki kişinin çalıştığı bir hane dahi ay sonunu borçlanmadan getiremiyorsa ekonomik büyüme rakamlarının o aile açısından anlamı yoktur.

Ücretleri baskılayarak enflasyonla mücadele etmek kolaycı bir yöntemdir.

Enflasyonun sorumlusu emeğiyle geçinen vatandaş değildir.

Ekonomi yönetiminin başarısızlığının faturası işçinin sofrasına kesilemez.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de asgari ücretle çalışan toplam kayıtlı işçi sayısı kaçtır?
- 2) Asgari ücretin yüzde 10 fazlasına kadar ücret alan çalışan sayısı kaçtır?
- 3) Asgari ücretin yüzde 20 fazlasına kadar ücret alan çalışan sayısı kaçtır?
- 4) Böylece asgari ücret ve asgari ücrete yakın ücretlerle çalışan toplam kişi sayısı nedir?
- 5) Bu kişilerin toplam ücretli çalışanlar içerisindeki oranı kaçtır?
- 6) Bu oran 2005, 2010, 2015, 2020 ve 2026 yıllarında ne olmuştur?
- 7) Asgari ücretin ortalama ücrete oranı son yirmi yılda nasıl değişmiştir?

- 8) Asgari ücretin zaman içerisinde “istisnai taban ücret” olmaktan çıkarak yaygın ücret hâline geldiği kabul edilmekte midir?
- 9) Bakanlığınızın hesaplamasına göre dört kişilik bir ailenin 2026 yılı itibarıyla aylık zorunlu yaşam maliyeti ne kadardır?
- 10) Bu tutar net asgari ücretin üzerinde midir?
- 11) İki çocuklu ve tek asgari ücretli bir hanenin barınma, gıda, ulaşım, enerji ve eğitim giderlerini nasıl karşılaması öngörülmektedir?
- 12) Net asgari ücretin ortalama konut kirasını karşılama oranı İstanbul'da nedir?
- 13) Ankara'da nedir?
- 14) İzmir'de nedir?
- 15) Denizli'de nedir?
- 16) Adana'da nedir?
- 17) Asgari ücretlinin yalnızca kira ödemesinden sonra elinde kalan gelirin temel ihtiyaçları karşılamaya yeterli olduğu düşünülmekte midir?
- 18) Asgari ücret belirlenirken gerçek konut kiralari hesaplamaya dâhil edilmekte midir?
- 19) Gıda, kira, ulaşım ve enerji giderlerindeki bölgesel farklılıklar dikkate alınmakta mıdır?
- 20) Büyükşehirlerde yaşam maliyetinin daha yüksek olmasına karşı bölgesel ücret veya barınma desteği modelleri incelenmekte midir?
- 21) Asgari Ücret Tespit Komisyonunda işçi tarafının temsil gücünün artırılması planlanmakta mıdır?
- 22) Komisyonunda alınan kararların gerekçeleri ve kullanılan ekonomik hesaplamaların tamamı kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
- 23) Asgari ücret belirlenirken hangi yoksulluk ve yaşam maliyeti göstergeleri esas alınmaktadır?
- 24) İşçinin ailesinin geçim maliyeti hesaplamaya neden doğrudan dâhil edilmemektedir?
- 25) Asgari ücretin yılda bir kez belirlenmesinin yüksek enflasyon ortamında ücretlinin alım gücünü hızla aşındırdığı kabul edilmekte midir?
- 26) Enflasyonun belirli bir eşiği aşması hâlinde otomatik ara zam mekanizması oluşturulması planlanmakta mıdır?
- 27) Asgari ücretlinin satın alma gücü yıl içerisinde belirli bir oranın üzerinde düştüğünde otomatik telafi artışı yapılması değerlendirilecek midir?
- 28) Asgari ücretlinin 2026 yılı başından bu yana reel gelirindeki değişim nedir?
- 29) Gıda satın alma gücü açısından değişim ne kadardır?
- 30) Konut kiralari karşısındaki satın alma gücü ne kadar gerilemiştir?
- 31) Ücretlilerin millî gelirden aldığı pay 2002, 2010, 2020 ve 2026 dönemlerinde nasıl değişmiştir?
- 32) Sermaye gelirlerinin millî gelirden aldığı pay aynı dönemlerde nasıl değişmiştir?
- 33) Ekonomik büyümeden çalışanların yeterli pay alamadığı yönündeki değerlendirmelere katılıyor musunuz?
- 34) Ücretlilerin ekonomik büyümeden otomatik pay almasını sağlayacak bir refah payı sistemi kurulacak mıdır?
- 35) Asgari ücret üzerindeki dolaylı vergi yükünün azaltılması için çalışma yürütülmekte midir?
- 36) Asgari ücretlinin temel gıda ve enerji tüketiminde özel vergi avantajı sağlanması mümkün müdür?
- 37) Çalışanlara aile ve çocuk yardımı verilmesini sağlayacak kalıcı sistem kurulması planlanmakta mıdır?
- 38) Çocuk başına gelir desteği verilmesi konusunda çalışma yapılmış mıdır?
- 39) Tek maaşla geçinen ailelere özel gelir desteği uygulanması değerlendirilecek midir?
- 40) İşverenlere sağlanan asgari ücret desteğinin çalışanların ücretlerine doğrudan yansıyor yansımadığı denetlenmekte midir?
- 41) Kamu desteği alan işverenlerin çalışanlarını asgari ücretin üzerinde ücretlendirmesini teşvik edecek bir model kurulabilir mi?

- 42) Asgari ücretin üzerinde ücret alan çalışanların zam sonrasında asgari ücret seviyesine yaklaşması sonucu oluşan ücret sıkışmasının giderilmesi için çalışma yapılmakta mıdır?
- 43) Nitelikli işçinin asgari ücretin çok az üzerinde gelir elde etmesinin mesleki motivasyon ve verimlilik üzerindeki etkisi araştırılmış mıdır?
- 44) Sendikalı çalışanların ücretlerinin sendikasız çalışanlara göre farkına ilişkin Bakanlığınızın verileri nelerdir?
- 45) Sendikalaşmanın önündeki fiilî engellerin kaldırılması için hangi yeni tedbirler alınacaktır?
- 46) Sendikaya üye olduğu gerekçesiyle işten çıkarıldığını ileri süren çalışanların sayısı 2025 ve 2026 yıllarında kaçtır?
- 47) Çalışan yoksulluğunun azaltılması için Bakanlığınızın 2027 yılına ilişkin ölçülebilir hedefi nedir?
- 48) Tam zamanlı çalışan hiçbir Vatandaşın yoksulluk içerisinde yaşamamasını esas alan bir ücret politikası oluşturulacak mıdır?
- 49) Bir insanın haftada 45 saat çalışmasına rağmen temel ihtiyaçlarını borçlanmadan karşılayamamasını ekonomik sistem açısından normal kabul ediyor musunuz?
- 50) İnsanın çalışarak yoksullaştığı değil, çalışarak refaha kavuştuğu bir ücret düzeni için hangi somut takvimi ortaya koyuyorsunuz?
- 51) Türkiye'de asgari ücretin "hayatta kalma ücreti" değil, insan onuruna yaraşır yaşam sağlayan gerçek bir taban ücret hâline getirilmesi için hangi yapısal düzenlemeleri gerçekleştireceksiniz?